

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

ДОКУМЕНТ ЗА ЈАВНИ ПОЛИТИКИ

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА
НА ПРАВОСУДСТВОТО И
ЗАШТИТА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

*Александар Гоџо, Адвокат и правен
експерт за реформи во правосудство*

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

1.Дигитизација, 2.Дигитализација, 3.Дигитална трансформација

- 1-Конверзија од аналогно во дигитално
- 2- Развој на процеси и менување на работни текови за подобрување на системите
- 3- Промени поврзани со примената на дигиталната технологија во сите аспекти на општеството

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

Три фази на прифаќање на дигиталните технологии

1. Дигитална подготвеност
2. Дигитална писменост
3. (Почеток на) Дигитална трансформација.

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

Податок vs. Информација

Податоците се состојат од сурови, необработени факти на кои им е потребен контекст за да станат корисни

Информациите се податоци што се обработени, организирани и интерпретирани за да додадат значење и вредност.

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

Основни принципи кои треба да се запазат во процес на дигитализација на правосудството

Автентичност

Сигурност

Принцип на двонасочна улица

Определен степен на доверливост

Заштита на лични податоци

Интероперабилност (cross platform compatibility)

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

Дигитализација vs. Е-правда/Е-justice

Не се синоними

Дигитализација е повеќе технички поим

Е-правда е остварување на правен поредок во рамките на процесни/материјални прописи преку дигитализација.

Е-правда се однесува за правилата за пристап до суд и правото на правично судење *inter alia* и преку дигитализација

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

Зошто не *д-правда* туку *е-правда*?

Е-правда е сепак поширок поим од дигитализација

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

Lawyer Partners a.s. против Словачка,

70.000 граѓански тужби за наплата на долгови од една адвокатска компанија, снимени на ДВД и испратени до судот.

Иако домашното законодавство дозволувало поднесување барања на овој начин, судот одби да ги регистрира со образложение дека ја нема потребната опрема.

Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП) нотирал дека тужбите и придружните документи на компанијата, доколку се испечатат, би пополниле над 40 милиони страници.

Под овие околности, изборот на методот на поднесување не може да се смета за неразумен.

Домашното право предвидува електронско поднесување тужби, а компанијата-тужител не може да биде виновна што ја искористила оваа опција.

Одбивањето на судот да ги регистрира овие тужби беше непропорционално ограничување на нивното право на пристап до судот

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

Дигитална писменост

Conditio sine qua non!

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

Неопходни чекори и Некои препораки

Дигиталната трансформација започнува аналогно!

1-Мапирање на процесите

Да се направат алгоритми на сегашните процеси и текови

2-Рационализација на процесите

Да се воочат тесните грла и проблематичните сфери

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

3-Замена на хартија со податоци во дигитална форма, односно дигитализација на списите

Ставање во функција на е-доставата и размената на докази и поднесоци во електронска форма - двонасочно

4-Оддалечувањето од систем базиран на хартија на онлајн CMS (Case management system)

Овозможување на авторизиран пристап на сите чинители во правосудството согласно воведени нивоа на пристап.

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

5- Интероперабилност

Институциите помеѓу себе да воведат вистинска интероперабилност со цел поефикасна размена на податоци

6-Споделување знаење, информации, транспарентна правда

Судските одлуки да бидат лесно пребарливи

Да се прават кратки сумарни сижеа на најважните правни и фактички прашања за предметите

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

7-Следење на светските трендови од областа на заштита на лични податоци, но и правна заштита на таквите податоци

Дигиталното време носи дигитални предизвици и закани кон нашите лични податоци

Личните податоци имаат “еволутивна“ карактеристика

Следење на праксата на ЕСЧП во овој домен и транспонирање на правното резонирање на домашно ниво)

Грижа за личните податоци е едно. Обезбедување на ефикасна правна заштита е нешто сосема друго.

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

8-Анализа на податоци, добивање на информации односно користење на Data science во целото правосудство

Претворање на податоците во информации врз основа на кои можат да извлекуваат и градат заклучоци,

Не само во предметите , туку од сите ентитети во правосудството и со нивно вкрстување со други податоци и информации(буџети, човечки ресурси итн.)

Крајна цел добивање на унифицирани Клучни Индикатори на Перформанси, со кои ќе може во огромна мера да се забрза процесот на донесување одлуки и креирање на соодветни политики-Data Driven Justice

Финансирано од
Европска Унија

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

**Дигиталната трансформација не е во толкава врска со
технологијата, колку што е со промената!**

Дигиталната трансформација е патување, а не е дестинација!